

Overzicht activiteiten 2023

Maand	Activiteit
Februari	<p>Nieuwsbrief</p> <p>In februari is een nieuwsbrief naar de leden verstuurd: https://www.vjk.nl/nieuwsbrief-februari-2023/</p>
Maart	<p>Webinar: waar juridische kwaliteitszorg en integriteitszorg elkaar ontmoeten</p> <p>Na eerdere succesvolle webinarreeksen ‘Juridische Kwaliteitszorg & Control’ in 2021 en ‘Legal Tech’ 2022, kondigden we in maart 2023 een nieuw online tweeluik aan. We namen onze leden mee in het thema integriteit. We kunnen er niet omheen dat integer handelen een overheid kan maken of breken. Een integere bestuurder of ambtenaar resulteert in meer vertrouwen in het gemeentelijk handelen vanuit de burger. Dat maakt integriteit een basisvoorwaarde voor iedere ambtenaar, voor iedere decentraal jurist. Dat is waar juridische kwaliteitszorg en integriteitszorg elkaar raken. Om ons mee te nemen in dit thema, vonden we twee interessante sprekers die een bijdrage wilden leveren aan het online tweeluik: ‘waar juridische kwaliteitszorg en integriteitszorg elkaar ontmoeten’. Het werd een drukbezocht tweeluik met in totaal 197 deelnemers.</p> <p>Webinar 1:</p> <p>Prof. mr. dr. Solke Munneke – nieuwe bepalingen (bestuurlijke) integriteit en geheimhouding Gemeentewet ✦ Dinsdag 7 maart: 11.30 – 12.30 <i>Het eerste webinar werd ingeleid door prof. mr. dr. S.A.J. (Solke) Munneke. Hij nam ons mee in de meest recente wijziging van de Gemeentewet op het vlak van het bevorderen van bestuurlijke integriteit. Ook nam hij de wijzigingen per 1 april 2022 over geheimhouding mee.</i></p> <p>Webinar 2:</p> <p>Mr. Sandra Palmen – Strategisch Adviseur bij Ministerie van Financiën/Raadsheer plaatsvervanger CRvB ✦ Dinsdag 28 maart: 12.00- 13.00</p> <p><i>Mr. Sandra Palmen was in 2016 en 2017 de hoogste jurist bij de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst. In maart 2017 schreef ze in een advies dat de Belastingdienst ‘laakbaar’ had gehandeld bij de stopzetting van kinderopvangtoeslag en dat ouders gecompenseerd moesten worden voor het handelen van de dienst. Haar advies, op verzoek van een directeur, later bekend geworden als het memo-Palmen, werd genegeerd en verdween. Sandra Palmen, destijds strategisch Adviseur bij Ministerie van Financiën/Raadsheer plaatsvervanger CRvB, nam ons mee in haar visie op recht en rechtvaardigheid. Deze visie is voortgekomen uit de parlementaire enquête kinderopvangtoeslagen en haar persoonlijke ervaringen. Ook deelde zij met ons haar definitie op ambtelijk vakmanschap. Na haar bijdrage gingen we in gesprek over onze rollen en rolopvatting.</i></p>
April	<p>Regionale netwerken</p> <p>Afgelopen jaar hebben we de regionale netwerken verder geïnventariseerd. Daarnaast willen we samen met de VNG optrekken nu ook zij de behoefte hebben het contact in de regio verder op te pakken. Doelstelling is van zowel VNG als VJK dat we bottom up informatie halen bij gemeenten. De VNG wil graag bepaalde wetgeving uitleggen en peilen wat de behoeftes zijn, de VJK wil graag de regio’s helpen bij het</p>

	<p>ontwikkelen van juridisch kwaliteitsbeleid en best practises ophalen en de onderlinge samenwerking bevorderen. Dat kan ook door gerichte thema's aan de orde te stellen.</p> <p>Nieuwsbrief</p> <p>In april is een nieuwsbrief naar de leden verstuurd: https://www.vjk.nl/nieuwsbrief-april-2023/</p>
<p>Juni</p>	<p>6 juni 2023 – handreiking inkoop juridische dienstverlening</p> <p>De VJK ontwikkelde een handreiking voor decentrale overheden over de inkoop van juridische dienstverlening. Daarmee wil de VJK bijdragen aan de professionalisering van de inkoop van juridisch advies en dienstverlening van advocaten of juridisch medewerkers.</p> <p>VJK-voorzitter John Olivier en voormalig bestuurslid Ruud Lamers overhandigden de in boekvorm verschenen handreiking op 6 juni aan Andries Kok, directeur Lokaal Bestuur en Informatiesamenleving bij de VNG. Bij die gelegenheid benadrukte Kok het belang van een goed georganiseerde juridische functie voor gemeenten: 'Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat gemeenten rechtmatig handelen.'</p> <p><u>Professionele samenwerking</u></p> <p>Gemeenten hebben regelmatig behoefte aan externe juridische expertise. Om ervoor te zorgen dat zij bij een aanbesteding de best mogelijke aanbiedingen ontvangen, moeten de juiste dienstverleners aan de aanbesteding meedoen. Dat vereist een goed voorbereide en uitgevoerde aanbesteding. Dienstverleners moeten daarin de kans krijgen om op kwaliteit te concurreren, terwijl bij het beoordelen de prijs beperkt meeweegt.</p> <p>Het inkopen van advocaatdiensten hoeft niet altijd in concurrentie plaats te vinden; het kan soms gewenst zijn enkelvoudig onderhands in te kopen. Ook dit vraagt echter de nodige goede voorbereiding.</p> <p>De nieuwe handreiking van de VJK ondersteunt gemeenten in deze processen. Daarnaast levert de handreiking een bijdrage aan het interne gemeentelijke proces om vervolgens te komen tot een professionele samenwerking met de geselecteerde juridisch dienstverlener.</p> <p>De handreiking is tot stand gekomen met een subsidie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.</p> <p>De handreiking is gratis te downloaden via de website van de VJK: https://www.vjk.nl/vjk-reeks/</p> <p>Voorjaarscongres VJK: een gemeentelijk perspectief op burgergericht procederen</p> <p>Op een warme zomerdag, donderdag 15 juni 2023, kwamen zo'n 130 juristen bijeen in Villa Jongerius in Utrecht. Het ochtendprogramma werd geopend door onze eigen VJK dagvoorzitter Vera Voigt. Ruim 100 collega's volgden het ochtendprogramma online mee. De ochtend begon met een bijdrage van Ilse Dresscher. Zij ging als eerste spreker in op de confrontatie van leefwereld versus systeemwereld.</p>

Bert Marseille ging als tweede spreker in op het onderzoek *Procedeergedrag van de overheid: beleid of willekeur? Welke factoren zijn bepalend voor de keuze in de praktijk of een procedure is verloren of niet?* Onderwerp van het onderzoek is de smalle definitie van het gebruik maken van de bevoegdheid tot het instellen van hoger beroep.

Liesbeth Hulst deelde als laatste spreker deze ochtend inzichten uit de psychologie voor effectief handelen van gemeentjurist. Bejegening is belangrijke factor. Zij heeft onderzocht dat dit effect op het gezag van rechters. Dat werkt ook voor vertrouwen in overheid. Burgers willen het beslisproces begrijpen om het te kunnen vertrouwen? Hoe ziet de overheid mij? Ben ik lid van de gemeenschap of niet? Het gaat minder om winnen of verliezen. Bejegening weegt zwaarder dan een ongunstige uitslag. Maar bij een ongunstige uitslag is bejegening extra belangrijk. Is dit plus?

In de middag volgden workshops die de deelnemers konden volgen:

- Schaduwkant van de bureaucratie
Mr. Henk Tadema, met bijna 45 jaar ervaring als sociaal advocaat, ging in zijn workshop 'de Schaduwkant van de bureaucratie' in op zijn eigen ervaringen met de 'bureaucratie'. Welke rechtsgebieden raakt dat? Aan wat voor problemen per rechtsgebied valt te denken? Zijn dit vooral intrinsieke of organisatorische problemen? En wat is hierbij de invloed van de politiek? Maar ook werd er stilgestaan worden bij dat wat er juist wél goed gaat.
- Mediation vaardigheden
Wim Meijer, gaf in zijn workshop 'Mediation vaardigheden' een beeld van de hoofdkenmerken van mediation en in het bijzonder de rol van de mediator. Vervolgens ging hij in kleine groepen een casus voorleggen, met daarbij vragen over hoe zou de insteek van de gemeentjurist in de casus kan bijdragen aan een oplossing. Tenslotte vertelde hij plenair hoe het in de praktijk is gegaan en wat de rol van de gemeentjurist is geweest. Wim Meijer sloot zijn workshop af door een beeld te geven van de succesfactoren.
- Burgergericht werken in de bezwaarprocedure
Nick Steenhagen en Mimouna Yahia, verkenden in de workshop 'Burgergericht werken in de bezwaarprocedure' hoe je burgergericht werken in de praktijk handen en voeten kunt geven. Ze focusten zich daarin vooral op de bezwaarprocedure. Hoe behandel je bezwaren dan burgergericht? En waar houdt dat op? Wat vraagt dat van jou en de organisatie? En hoe ga je om met verschillende interpretaties of toepassingen van regels?

Nick Steenhagen en Mimouna Yahia hebben ruime ervaring in het responsief organiseren van de bezwaarprocedure. Zij hebben onder meer ervaring met het implementeren van een burgergerichte aanpak bij gemeenten zoals Purmerend en Amsterdam.

Ervaringen bezwaarmakers ophalen

- Ronald Westerhof (Apeldoorn), Malu Hertz Dahl (Enschede) en Rachida

	<p>Bargach (Tilburg) zorgden voor de workshop ‘Ervaringen bezwaarmakers ophalen’. Veel gemeentes werken aan het verbeteren van de afhandeling van bezwaarschriften. Vaak gestimuleerd door het landelijke programma Prettig contact met de overheid. Bij een professionele aanpak hoort ook de zgn. informele aanpak of pre-mediation en het werken vanuit vertrouwen en maatwerk leveren. Vanuit verschillende invalshoeken kun je de eigen werkwijze evalueren en de tevredenheid bij de bezwaarmakers over de gevolgde werkwijze meten.</p> <p>De gemeenten Apeldoorn, Enschede en Tilburg doen dat ieder op een eigen manier. Zo heeft de gemeente Apeldoorn een klanttevredenheidsonderzoek laten uitvoeren. Ronald Westerhof, destijds verantwoordelijk manager, vertelde over de bevindingen. Verder experimenteert de gemeente Tilburg sinds 2018 met zgn. “informele doorpakkers”. Rachida Bargach nam de deelnemers mee in de Tilburgse werkwijze en hoe er – na de informele aanpak – feedback wordt opgehaald bij de bezwaarmakers. Tot slot gebruikt de gemeente Enschede een “rode draden beraad” met onafhankelijke toezichthouders, waaronder de voorzitter van de bezwaarschriftencommissie. Malu Hertz Dahl vertelde over deze methode en hoe dit leidt tot een verbetering van de bezwaar- en klachtbehandeling.</p> <p>Het ochtendprogramma kan teruggekeken worden via deze link: https://www.vjk.nl/2023/06/15/terugkijken-voorjaarscongres-2023/</p>
Juli	<p>Nieuwsbrief In juli is een nieuwsbrief naar de leden verstuurd: https://www.vjk.nl/nieuwsbrief-juli-2023/</p>
September	<p>Nieuwsbrief In september is een nieuwsbrief naar de leden verstuurd: https://www.vjk.nl/nieuwsbrief-september-2023/</p>
Oktober	<p>Juridische Tweedaagse VNG In het kader van onze netwerkfunctie heeft de VJK deelgenomen aan de Juridische Tweedaagse van de VNG. De VJK heeft bij deze bijeenkomst een stand een VJK-stand ingericht met documentatie van de VJK en presentatiemateriaal over de VJK.</p>
November	<p>ALV Op donderdag 22 november vond de Algemene Ledenvergadering plaats.</p>
December	<p>Najaarsbijeenkomst VJK: Goed bestuur en omgang veelschrijvers Op 7 december kwamen zo’n 50 juristen bijeen in Zwolle om meer inzicht te krijgen in hoe om te gaan met zogenaamde veelschrijvers. Want daar hebben we allen mee te maken. Die inwoner die veel verzoeken doet, mails stuurt etc. Waarbij het lijkt alsof elk antwoord nooit genoeg is, we niet worden vertrouwd. Het kost ons soms enorm veel tijd, (negatieve) energie en de organisatie geld om steeds te blijven antwoorden. Als VJK wilden we stil staan bij het feit dat we hier allen mee te maken hebben en dat er best wat handvatten zijn om er mee om te gaan.</p> <p>Als eerste was de heer Snijders, burgemeester van Zwolle aan het woord. Hij vertelde over zijn omgang met inwoners waarbij het vertrouwen (behoud en vergroten) centraal staat. En dat dit soms lastig is maar enorm</p>

van belang. Ook gaf hij aan dat sinds kort een coördinator aan de slag is voor inwoners die meer aandacht nodig hebben dan de reguliere procedurele dienstverlening.

Daarna gaf Jan Prins, strategisch adviseur lokale ombudsfunctie van de Nationale Ombudsman een uiteenzetting over de vraag hoe om te gaan met aanhoudend en grensoverschrijdend klaaggedrag, met een toelichting over de in december 2022 verschenen Leidraad voor klachtbehandelaren bij de overheid. Als belangrijkste boodschap gaf hij mee er vooral niet te lang mee door te gaan. Op een gegeven moment is het genoeg. Sta daar voor, en motiveer. De presentatie van Jan Prins is te lezen op de website van de VJK.

Om meer inzicht te krijgen in het denken van veelschrijvers en over hoe conflicten ontstaan, nam Wanda Everts, oud rechter en mediator, ons mee in de theorie van Glasl en Kahneman. De presentatie van Wanda Everts is te lezen op de website van de VJK.

Tot slot mochten we luisteren naar psychiater Frank Koerselman. De realiteit drong binnen: ca. 10% van de mensen heeft een persoonlijkheidsstoornis en daar helpt geen empathische, mediationachtige aanpak bij. Daar helpt duidelijkheid bij en soms gewoon de deur dichtdoen of houden.

Via deze link is het congres terug te kijken:

<https://www.vjk.nl/2022/09/23/terugkijken-vjk-najaarscongres-2022/>

Voor het congres hebben 270 deelnemers zich online aangemeld en 127 deelnemers voor fysieke deelname bij Villa Jongerius in Utrecht.

Nieuwsbrief

In december is een nieuwsbrief naar de leden verstuurd:

<https://www.vjk.nl/nieuwsbrief-december-2/>